

PRÍLOHA
Slovenský jazyk a literatúra
Inovované učebné osnovy ŠkVP

ISCED 2	
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vypracované:	05.09.2019
Vypracoval:	Mgr. Katarína Gulášová

Inovované učebné osnovy – Slovenský jazyk a literatúra pre 9. ročník základnej školy	
Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom inovovaného ŠVP pre slovenský jazyk a literatúru, mení sa kvalita vzdelávacieho štandardu smerom k jeho posilneniu – zvýšenie kvality.	
Výchovno-vzdelávacie ciele a obsah vzdelávania	
Sú v súlade s cieľmi a obsahovým štandardom, vzdelávacím štandardom pre vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra, schváleného ako súčasť inovovaného ŠVP pre 2.stupeň Základnej školy pod číslom 2015-5129/5980 2-10AO. Zvýšenie kvality výkonu vzdelávacích štandardov existujúceho predmetu	
Rozsah vyučovacieho predmetu	
Hodinová dotácia	Týždeň: 5 hodín IŠkVP
	Spolu: 165 hodín – 99 hodín slovenský jazyk a slohová zložka, 66 hodín literatúra

Charakteristika vyučovacieho predmetu

V predmete Slovenský jazyk a literatúra sú určujúcimi ciele rozvíjania komunikačných schopností žiakov, ktoré síce boli deklarované aj v minulosti, ale ich uskutočňovanie bolo vytláčané tendenciou obsiahnuť pomerne veľkú sumu jazykových pojmov na vysokej úrovni abstrakcie. **Zdôrazňuje sa preto chápanie jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, čo by sa vo vyučovaní jazyka malo premietnuť do zámerného preferovania rozvoja komunikačných kompetencií, ktoré budú istým teoretickým i praktickým východiskom ich ďalšieho rozvíjania v ostatných vyučovacích predmetoch s ohľadom na ich špecifické potreby.** Výrazne sa posilnil komunikatívno-zážitkový model vyučovania jazyka a naopak oslabil sa tendencia obsiahnuť „školskú podobu“ vednej disciplíny – lingvistiky. Obsah sa zredukoval v prospech aktivít žiakov, ktorí majú v čo najväčšom rozsahu interpretačno-hodnotiacim spôsobom pracovať s jazykovými komunikátmi. **Najväčší akcent sa pritom kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať a pod.**

Primárnym v literárnej výchove sa stáva rozvoj schopností žiaka poznávať svet a zmocňovať sa ho esteticko-umeleckými prostriedkami a úsilie odstrániť z vedomia žiaka presvedčenie o jedinečnosti a nenahraditeľnosti kognitívneho prístupu k svetu a smerovanie k pochopeniu špecifik, ktoré v poznávacom procese predstavuje estetické osvojovanie reality. Obsahové osnovanie predmetu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru

vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem (recepciu) umeleckého textu (čítanie, deklamácia, počúvanie), jeho analýzu, interpretáciu a hodnotenie. Najdôležitejším prvkom v tejto koncepcii literárnej výchovy je sústredenie dôrazu na čítanie ako všestranné osvojovanie umeleckého textu. Cieľom sa stáva rozvoj čitateľských schopností, ktoré ďaleko presahujú aspekt technického zvládnutia čítaného textu a smerujú k prijatiu jeho obsahu.

Vzdelávanie v danej vzdelávacej oblasti smeruje k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií tým, že vedie k:

- podpore sebadôvery každého žiaka,
- osvojeniu si vedomostí a nadobudnutých kompetencií, ktoré im umožnia vzdelávať sa po celý ich život a zaujať aktívne miesto v socio-kultúrnom prostredí,
- príprave všetkých žiakov tak, aby sa stali zodpovednými občanmi, schopnými podieľať sa na rozvoji demokratickej spoločnosti, pluralizme a kultúrnej otvorenosti,
- zaručeniu rovnakých šancí sociálnej emancipácie pre všetkých žiakov,
- pochopeniu vzdelávania v príslušnom jazyku, v ktorom sa odráža historický a kultúrny vývoj národa a zároveň ako významný zjednocujúci činiteľ národného spoločenstva a ako dôležitý prostriedok celoživotného vzdelávania,
- vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku, k získavaniu a odovzdávaniu informácií, k vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov,
- zvládnutiu základných pravidiel medziľudskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobudnutiu pozitívneho vzťahu k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie,
- nadobudnutiu vzťahov k slovesným umeleckým dielam, k vlastným čitateľským zážitkom, k rozvíjaniu svojho pozitívneho vzťahu k literatúre a k ďalším druhom umenia vychádzajúcich z umeleckých textov a rozvíjaniu svojich emocionálnych a estetických cítení a vnímaní,
- pestovaniu vedomia jazykovej príslušnosti k istému etniku, pocitu jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka,
- viesť žiakov k zvyšovaniu jazykovej kultúry, ich verbálnych ústnych i písomných jazykových prejavov.

Ciele vyučovacieho predmetu

Slovenský jazyk

Edukačné ciele predmetu slovenský jazyk a literatúra, časť: slovenský jazyk

Poznávacia (kognitívna) kompetencia	Komunikačná kompetencia	Interpersonálna (sociálna) kompetencia	Intrapersonálna (osobnostná) kompetencia
Spôsobilosť používať kognitívne operácie.	Spôsobilosť tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Spôsobilosť akceptovať skupinové hodnoty.	Vytvárať a reflektovať vlastnú identitu.
Spôsobilosť učiť sa sám aj v skupine.	Zručnosť vyhľadávať a odosielať informácie.	Schopnosť tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín.	Vytvárať vlastný hodnotový systém.
Spôsobilosť kritického myslenia.	Spôsobilosť formulovať svoj názor a argumentovať.	Spôsobilosť kooperácie.	Schopnosť sebaregulácie a ochrany vlastného života.
Spôsobilosť formulovať a riešiť problémy.	Schopnosť verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city.	Schopnosť empatie.	
Schopnosť tvorivého myslenia a spôsobilosť uplatniť jeho výsledky.			

Výchovné a vzdelávacie stratégie

- vo vyučovacom predmete Slovenský jazyk a literatúra využívame pre utváranie a rozvíjanie kľúčových kompetencií stratégie, ktoré žiakom umožnia:
- rozvíjať schopnosť plynule a spisovne komunikovať
- vedieť použiť informácie na rozvoj svojich zručností
- vytvárať jazykové prejavy, vyjadriť a presadiť svoje názory

Vyučovanie slovenského jazyka v základnej škole z **psycholingvistického hľadiska** stavia na tvorivosti a detskej hre, na tvorení vlastného textu (hra s jazykom).

Zo **sociolingvistického hľadiska** sa vyučovanie slovenského jazyka orientuje na najčastejšie a veku primerané komunikačné situácie, ktoré sú ilustrované napr. na príkladoch textov v učebniciach, na videozáznamoch, precvičované formou dramatizácie textov či simulovania rozličných situácií.

Zo **systémového hľadiska** sa jednotlivé jazykové javy nepreberajú izolovane, ale vždy v súvislosti s inými jazykovými javmi, pričom sa berie do úvahy hierarchia jednotiek jazykového systému a jeho jednotlivých rovín. Rozlišuje sa centrum a periféria jazykových

javov. Skúma sa forma aj obsah jazykových jednotiek, gramatických kategórií, popri synchronii sa v odôvodnených prípadoch upozorňuje aj na diachroniu jazykových javov. Dôraz sa pritom kladie na tie jazykové roviny, ktoré majú vyústenie v texte, t. j. na lexikálnu a syntaktickú rovinu. Posilňuje sa vyučovanie rečových prejavov, od reprodukcie textov sa postupne prechádza k tvorbe vlastných textov. Precvičuje sa ústna podoba rôzne uplatňovaná v jednotlivých štýloch či žánroch.

V oblasti štylistického uplatnenia jazykových prostriedkov sa prechádza na **spojenie jazykovej a slohovej zložky** vyučovania slovenského jazyka do jedného celku. Od holého osvojovania si vedomostí o jazykových javoch sa tak prechádza k nácviku uplatnenia preberaného jazykového javu v praktickej komunikácii. Žiaci získavajú základné poznatky o súčinnosti slohových postupov a slohových útvarov. Pozornosť sa zameriava aj na štýly.

V oblasti jazykovej kultúry sa postupne prechádza od osvojovania si **zvukovej a pravopisnej normy k základom lexikálnej, morfolologickej a syntaktickej normy a poznatkov z dejín jazyka a jazykovedy**. Vyučovací proces vyúsťuje do získavania poznatkov o primeranom štylistickom využívaní jednotlivých jazykových prostriedkov.

Dôležitou zásadou vyučovania slovenského jazyka je, že sa nemá vyučovať metatext, ale text patriaci k rozličným štýlom, s uplatnením rozličných slohových postupov a jazykových mimojazykových prostriedkov (čiže učivo má byť viazané na isté komunikačné situácie).

Pri práci s textom sa žiaci k poznatkom o jednotlivých jazykových javoch a o jazykovom systéme ako celku dopracúvajú metódou postupných krokov. Učiteľ ich vedie tak, aby sami vyčlenili z textu skúmaný jav, odhalili jeho podstatné znaky, našli súvislosti s inými jazykovými javmi, zaradili jazykový jav do jazykového systému. Ďalším krokom je tvorenie vlastného textu s analyzovaným javom, čím sa žiaci učia prakticky komunikovať a používať preberané jazykové javy. Až potom nasledujú cvičenia na zmechanizovanie hľadania a používania preberaného javu v texte, na určovanie jeho základných charakteristík. Záver tvorí zhrňujúce poučenie o preberanom jave, o jeho začlenení do širšej skupiny jazykových javov formou prehľadných tabuliek, grafov ap..

Pri poučkách (definíciách, charakteristikách) nejde o doslovné memorovanie, ale o pochopenie podstaty, vysvetlenie a aplikáciu.

Pri osvojovaní si jednotlivých jazykových javov v ich bohatosti a vnútornej diferencovanosti sa uplatňuje indukčná metóda, jednotlivé varianty sa učia vždy na pozadí invariantu.

Precvičovanie jazykovo-štylistických osobitostí sa odporúča uskutočňovať v rozsahu žánrového vymedzenia v literatúre v danom ročníku.

Vyučovanie slovenského jazyka je založené na **komunikatívno-poznávacom princípe**, ktorý spočíva vo vyhľadávaní jednotlivých jazykových javov v rôznych typoch textov, v následnom usúvzťažnení, triedení a systematizovaní analyzovaných javov, ktoré vedie k istému zovšeobecnenému poznatku o danom jave. Poučenie o preberanom jave a jeho začlenení do širšej skupiny javov sa môže robiť formou prehľadných tabuliek, grafov ap.. Pri poučkách (definíciách, charakteristikách) nejde o doslovné memorovanie, ale o chápanie podstaty, vysvetlenie a aplikáciu. Dôležité je precvičovanie poznaného jazykového javu, ktoré vyúsťuje do jazykovej praxe, čiže žiaci sa učia využívať poznaný a precvičený jazykový jav pri tvorení prvých vlastných textov.

Vo vyučovaní sa uplatňuje princíp špirálovitosti a postupnosti, to znamená, že o preberaných jazykových javoch sa postupne pridávajú ďalšie poznatky, ktoré sa rozširujú do hĺbky.

Učiteľ využíva rozličné vyučovacie metódy (napr. heuristickú, analyticko-syntetickú atď.) a rozmanité formy práce. Ich výber a použitie závisí od konkrétnych podmienok pri rešpektovaní zásady primeranosti veku.

Významné miesto má samostatná práca žiakov s dôrazom na diferencovanosť úloh a individuálny prístup učiteľa k žiakom. Ďalej je to práca v dvojiciach či skupinách, ktorá má byť účelná a má sa využívať funkčne. Je potrebné rozvíjať invenciu žiakov a využívať ich hravosť prostredníctvom didaktických hier.

Dôsledne sa uplatňuje zásada názornosti, pričom sa okrem textu v učebnici či v pracovnom zošite, živého príkladu učiteľa, názorných pomôcok a jazykových príručiek využívajú akusticko-auditívne pomôcky a opticko-akustický kanál (televízia, video). Učiteľ využíva rozličné typy úloh a cvičení, motivuje žiakov v práci.

Rozsah a obsah domácich úloh má byť účelný pri rešpektovaní zásady primeranosti veku, aby žiak nepísal domácu úlohu dlhšie ako 20 minút. Obsahovo by mali byť zamerané:

- v jazykovej zložke na tie javy, ktoré sú náročné na vnímanie a je potrebné domáce precvičenie,
- v slohu buď na prípravu jazykového materiálu a nečistopisu (konceptu), alebo na upravenie konceptu na čistopis.

Pri písaní diktátov sa dodržiavajú didaktické zásady diktovania. Dôležitá je ústna analýza nedostatkov v diktáte. Je v právomoci učiteľa rozhodnúť, koľko nácvichných diktátov bude predchádzať kontrolnému diktátu (aj aký typ nácvichného diktátu to bude a akou formou sa bude realizovať).

Javy v slohovej výchove sa preberajú v súlade s jazykovými javmi a s využitím žánrovo-tematického osnovania v literatúre s dôrazom na rozvoj komunikačných zručností žiakov. Výber tém sa ponecháva na učiteľa, ktorý má možnosť učivo aktualizovať a prispôbovať podľa vlastného uváženia.

Klasifikované slohové písomné práce sa píše v škole a predchádza im písomná príprava a práca s konceptom (odporúča sa používanie korektorských značiek, ktoré umožňujú efektívne využívať pracovný čas). Rovnako dôležitá je analýza nedostatkov v písomnej práci, ktorá sa spravidla robí aj pri neklasifikovaných písomných prácach. Pri ústnych jazykových prejavoch učiteľ upozorňuje na správnu výslovnosť, na správne slová/tvary slov, slovesné väzby, na štylistickú primeranosť výberu jazykových, parajazykových a extrajazykových prostriedkov.

Dôležitou súčasťou vyučovacieho procesu je hodnotenie a klasifikácia vedomostí a zručností žiakov. Klasifikácia má byť objektívna podľa platných pokynov a zásad.

Na 2. stupni základnej školy sa hodnotí ovládanie ortoepickej, ortografickej, pravopisnej, lexikálnej, morfolologickej a čiastočne aj syntactickej normy, ďalej úroveň poznatkov z jednotlivých jazykových rovín a pohotovosť pri práci s jazykovými príručkami, praktické využívanie získaných poznatkov o jazyku pri tvorbe vlastných textov a celková jazyková úroveň a kultivovanosť jazykového prejavu žiaka v jeho písomnej i ústnej podobe.

Pri žiakoch s poruchami písania (dysgrafia), čítania (dyslexia), výslovnosti (dyslália) a s telesným postihnutím sa dodržiava špecifický prístup pri zadávaní domácich úloh, pri písaní diktátov a slohových prác, pri hodnotení a klasifikácii. Slovenský jazyk je úzko spätý s literatúrou, pretože využíva aj texty používané ako ukážky na hodinách literatúry, kde je vyjadrený vzťah autora k jazyku. A naopak, pri vyučovaní literatúry sa pri analýze literárneho diela môžu aplikovať poznatky z náuky o jazyku a štylistiky. Vyučovanie slovenského jazyka je úzko späté s ostatnými vyučovacími predmetmi, ktoré spolupôsobia pri vytváraní správnych jazykových návykov, napr. hudobná výchova, výtvarná výchova, etická výchova, občianska výchova, ako aj ostatné spoločenskovedné predmety.

Vyučovanie slovenského jazyka najmä z hľadiska výberu textov je potrebné koordinovať s dejepisom, zemepisom a prírodopisom, či matematikou, fyzikou a chémiou.

Správne jazykové návyky zasa uľahčujú prácu na iných vyučovacích predmetoch, skvalitňujú výchovno-vzdelávací proces ako celok.

Celkovo vyučovanie slovenského jazyka vedie k odhaľovaniu základných funkcií jazyka - **funkcie komunikatívnej, kognitívnej, reprezentatívnej a estetickej.**

Stratégia vyučovania

Na vyučovacích hodinách sa budú uplatňovať metódy a formy práce, ktoré rozvíjajú komunikatívnosť žiaka, podnecujú ho k samostatnosti a tvorivosti, k spisovnému vyjadrovaniu sa, tvorbe vlastných jazykových prejavov:

- samostatná práca, práca vo dvojiciach, skupinová práca, práca so slovníkmi,
- práca s interaktívnou tabuľou,
- práca s počítačom (internet),
- diskusia, rozhovor,
- heuristické metódy, vyvodzovanie, objasňovanie
- nácvik modelových situácií, analýza a syntéza,
- aktívne pozorovanie.

Učebné zdroje

- Slovenský jazyk pre 9. ročník ZŠ, SPN 2013. Autori: J. Krajčovičová, J. Kesselová. Schválilo MŠ SR pod č. 2015-10895/41058:25-100C zo dňa 10. novembra 2011.
- Literárna výchova pre 9. ročník ZŠ, VKÚ, a.s. 2011. Autori: Daniela Petříková. Schválilo MŠVVŠ SR pod č. 2016-9691/23673:20-100C zo dňa 17. decembra 2019.
- slovníky,
- encyklopédie
- jazykové príručky,
- zvukové nosiče CD,
- multimedialne nosiče DVD,
- internet,
- školská knižnica.

Hodnotenie žiaka:

Prostriedky hodnotenia: Žiaci sú priebežne počas roka hodnotení známami.

Povinné:

kontrolné diktáty :

- opakovanie učiva zo 8. ročníka- vstupný diktát
- interpunkcia vo vete
- jednoduché súvetie
- opakovanie učiva z 9. ročníka- výstupný diktát

slohové písomné práce :

- úvaha
- výklad

SLOHOVÉ PRÁCE HODNOTÍME PODĽA TÝCHTO KRITÉRIÍ:

1. Vonkajšia forma = 4 body max.

- ✓ čitateľnosť – zreteľné odlíšenie veľkých a malých písmen, diakritické znamienka
- ✓ zreteľné grafické členenie odsekov – 1,5 až 2 cm na začiatku riadka
- ✓ prepísanie práce z konceptu do čistopisu za daný časový limit
- ✓ čistota textu bez škrtenia, používať okrúhle zátvorky a preškrtnutie vodorovne
- ✓ dodržiavanie okrajov vnútorných i vonkajších, potreba rozdeľovania slov
- ✓ dodržiavanie predpísaného rozsahu, menej i viac je nie maximálny počet bodov

2. Vnútoraná forma = 20 bodov max.

OBSAH /max 4 body/

- ✓ dodržanie témy – použitie kľúčových slov z názvu
- ✓ myšlienkové vyústenie – zakončenie práce, záver /rozprávanie = pointa; výklad = vysvetlenie problému; úvaha = primeranosť vyjadrovania sa žiakov/

KOMPOZÍCIA /max 4 body/

- ✓ uplatnenie zodpovedajúceho slohového postupu
- ✓ vnútorná stavba, členenie textu do myšlienkových celkov, ich vyváženosť
- ✓ nadväznosť a logickosť textu

JAZYK /max. 4 body/

- ✓ správne použitie slovných druhov typických pre daný žáner
- ✓ morfológická správnosť jazykových prostriedkov – väzba slovies, pádové koncovky
- ✓ syntaktická správnosť jazykových prostriedkov – postavenie prívlastkov, slovosled
- ✓ rôznorodosť, variabilnosť – neopakovanie slov, šírka slovnej zásoby

PRAVOPIS /max. 4 body/

4 body	0 – 4 chyby
3 body	5 – 8 chýb
2 body	9 – 12 chýb
1 bod	13 – 16 chýb
0 bodov	17 a viac chýb

/poznámka: o rovnakej chybe a interpunkcii a neznámych javoch a rovnosti chýb platí to isté čo pri diktátoch/

ŠTÝL /max. 4 body/

- ✓ správna štylizácia viet – zrozumiteľnosť textu ako celku
- ✓ tvorivosť – tvorivá lexika
- ✓ pútavosť – podanie zaujímavou, pútavou formou, ktorá vyvoláva v čitateľovi zvedavosť

3. Celkový dojem = 4 body max.

- ✓ celkové vyznenie práce po jej prvom prečítaní

- ✓ práca by nemala obsahovať nelogické názory, protispoločenské názory, protihumánne a neetické názory, názory propagujúce poškodzovanie ľudského zdravia a iné

Hodnotiaca stupnica			
DIKTÁTY		PÍ SOMNÉ PRÁCE	
Známka	Chyby v diktáte	Známka	Body
1	0 – 1 chyba	1	28 – 26 bodov
2	2 – 3 chyby	2	25 – 21 bodov
3	4 – 7 chyby	3	20 – 14 bodov
4	8 – 10 chýb	4	13 – 9 bodov
5	11 a viac chýb	5	8 – 0 bodov

Poznámka:

- Rovnaké chyby v tom istom slove sa pokladajú za 1 chybu. Napr: Rýchly chlapec mal rýchly krok. = 1 chyba
- Ak je v texte napísané rovnaké slovo v rovnakom tvare s tou istou pravopisnou chybou, táto chyba sa počíta len raz. Každá chyba v interpunkcii sa počíta ako osobitná chyba toľkokrát, koľkokrát sa vyskytne v texte. Všetky chyby majú rovnakú hodnotu. Javy, ktoré sa žiaci ešte neučili, sa nezarátavajú do chýb.

Možné iné formy hodnotenia na hodinách slovenského jazyka a literatúry:

- Kontrolné práce po prebratí tematického celku. V prípade dlhšieho tematického celku môže byť kontrolná práca rozdelená na dve časti.
- Kratšie písomné práce na overenie získaných vedomostí (tzv. päťminútovky),
- prednes,
- čitateľský denník (aj vo forme projektu a po dohode s vyučujúcim),
- individuálne alebo frontálne ústne odpovede žiakov (preverovanie nového učiva z literatúry a gramatiky, jazykové rozbory, úlohy na overovanie vedomostí a iné), aspoň 1x za polrok;
- hodnotenie samostatnej práce žiakov,
- hodnotenie skupinovej práce,
- osobitné hodnotenie žiakov podľa IVP (s prihliadnutím na odporúčanie CPPP, budú žiaci hodnotení podľa kritérií určených na základe špeciálno-pedagogickej diagnostiky žiakov). Podľa schopností a možností žiaka sa bude prihliadať na možnosť výberu ústneho alebo písomného preverenia vedomostí.

Všetky písomné formy hodnotenia (okrem kontrolných diktátov a slohových písomných prác) sú hodnotené podľa tejto bodovej stupnice:

Známka	Písomné práce
1	100 – 90%
2	89 – 75%
3	74 – 50%
4	49 – 30 %
5	29% a menej

UČEBNÉ OSNOVY - 9. ročník - SLOVENSKÝ JAZYK A SLOHOVÁ ZLOŽKA

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard Žiak dokáže:	Priere zové témy	Časová dotácia
I. Štýlovo sa obliekaš, štýlovo sa vyjadruj	jazykové štýly – členenie, slovná zásoba - systemizácia, slová podľa vecného významu, slovníky, synonymá, antonymá, homonymá, slová podľa dobového výskytu, slová podľa citového zafarbenia, slová podľa pôvodu, slová podľa spisovnosti, obohacovanie slovnej zásoby – tvorenie slov, skracovanie, viacсловné pomenovania, prenášanie významu, preberanie cudzích slov	<u>Optimálny výkon:</u> z obsahového i formálneho hľadiska správne vybrať text a odôvodniť výber textu v konkrétnej situácii, na základe analýzy jednotlivých textov identifikovať, systematizovať a zovšeobecniť poznatky o jazykových štýloch, samostatne a bez prípravy správne, plynule a nahlas čítať akékoľvek texty (vrátane tabuliek), ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané úrovni žiakov daného ročníka a dokáže prispôbiť rýchlosť čítania tomu, aby mohol čo najefektívnejšie pochopiť informácie, vysvetliť význam daných pojmov, určiť ich v texte a posúdiť ich štylistický význam, vybrať vhodný jazykový slovník a overiť v ňom význam lexikálnych jednotiek, využiť pri tvorbe textov bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka s ohľadom na žáner, slohový postup, jazykový štýl a cieľ komunikácie. <u>Minimálny výkon:</u> podľa zadaných kritérií vybrať text a odôvodniť výber na základe subjektívnych pocitov, z navrhovaného súboru slohových útvarov/žánrov s pomocou učiteľa vybrať žáner/útvár zodpovedajúci téme, určiť neznáme slová v texte a s pomocou učiteľa vyhľadať ich význam v jazykových slovníkoch, s pomocou učiteľa vybrať vhodnú jazykovú príručku a skontrolovať správnosť a význam slov použitých v texte, reprodukovať definície daných pojmov.	MEDV OSR TPPZ	27 hod.
II. Staň sa dobrým rečníkom	rečnícky štýl, rétorika, slohové postupy – informačný, rozprávací, opisný, výkladový, zvukové vlastnosti reči – prízvuk, dôraz, prestávka, melódia, tempo reči, sila hlasu, hlásky – rozdelenie, spodobovanie, pravidlo o rytmickom krátení, slová cudzieho pôvodu – pravopis a výslovnosť, interpunkčné znamienka – spojovník, pomlčka,	<u>Optimálny výkon:</u> vysvetliť význam daných pojmov, v komunikačnej situácii plynulo a zrozumiteľne artikulovať, funkčne využívať tempo reči vo výpovedi, primerane gestikulovať, používať vhodnú mimiku, zaujať spoločensky vhodný postoj a dodržiavať vhodnú vzdialenosť s komunikujúcim. <u>Minimálny výkon:</u> reprodukovať definície daných pojmov, opraviť artikulačné chyby vo svojom prehovore, po usmernení učiteľom dokáže upraviť tempo reči, po upozornení učiteľom upraviť gestikuláciu a mimiku.	OSR MV ENV	10 hod.
III. Uvažujme spolu	výklad – populárny, vedecký, úvaha, jednoduchá veta, jednoduché súvetie, neživotné podstatné mená na – ál, - r, - l, prídavné	<u>Optimálny výkon:</u> vysvetliť význam daných pojmov, samostatne sformulovať súvislý a logicky usporiadaný text na danú tému skontrolovať svoj text s cieľom vyhľadať a opraviť chyby, pričom	ENV OSR MEDV FG	19 hod.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard Žiak dokáže:	Prierezové témy	Časová dotácia
	mená, zámená, číslovky, slovesá, príslovky, predložky, spojky, častice, citoslovčia,	aplikuje nadobudnuté znalosti z pravopisu, lexikológie, morfológie, syntaxe a slohu, nahlas a plynulo prečítať svoj text, pričom správne artikuluje. <u>Minimálny výkon:</u> po príprave sformulovať myšlienky na určenú tému, vyhľadať a opraviť niektoré chyby vo svojom texte, prijať hodnotenie druhých (spolužiakov a učiteľa) a s pomocou učiteľa dokáže opraviť identifikované chyby.		
IV. Drieme v tebe umelec?	umelecký štýl, základné vetné členy, predmet, prívlastok, príslovkové určenie, prístavok, jednoduchá veta, jednoduché súvetie, súdržnosť textu, zápor v slovenčine,	<u>Optimálny výkon:</u> tvoriť jednoduché vety a jednoduché súvetia, vysvetliť význam daných pojmov, rozlíšiť jednotlivé časti tabuľky, pomenovať ich a chápe vzťahy medzi nimi, identifikovať všetky časti vnútornej kompozície umeleckého textu, v jednoduchých vetách určiť hlavné a vedľajšie vetné členy, zdôvodniť ich funkciu, na základe analýzy rozlíšiť jednotlivé typy viet, tvoriť vety so záporom. <u>Minimálny výkon:</u> tvoriť jednoduché vety a jednoduché súvetia, pomenovať niektoré časti tabuľky s pomocou učiteľa identifikovať úvod a rozuzlenie vo vnútornej kompozícii umeleckého textu, reprodukovať definície daných pojmov a s pomocou učiteľa ich vyhľadať v texte, s pomocou učiteľa tvoriť vety so záporom.	OSR MEDV MULTKV	21 hod.
V. Hľadáme odborníkov	náučný štýl, odborný opis, odborné slová, opisný slohový postup, administratívny štýl, úradný list, publicistický štýl, členenie jazykovedy – fonetika, lexikológia, morfológia, syntax, stylistika	<u>Optimálny výkon:</u> vysvetliť význam daných pojmov, zhodnotiť správnosť použitého žánru/útvaru a uplatnenie logickej postupnosti v ústnom prehovore komunikačného partnera, vo vlastnom prejave vhodne využiť informácie alebo jazykové prostriedky získané z rôznych informačných zdrojov. <u>Minimálny výkon:</u> reprodukovať definície daných pojmov, s pomocou učiteľa vytvoriť na zadanú tému krátky text, ktorý spĺňa niektoré znaky slohového postupu, útvaru/žánru a vhodného jazykového štýlu, vo vlastnom prejave s pomocou učiteľa vhodne využiť informácie získané z rôznych informačných zdrojov.	OSR ENV MEDV	12 hod.
VI. Každý deň povedať dobré slovo	hovorový štýl, národný jazyk, spisovný jazyk, nárečia	<u>Optimálny výkon:</u> vysvetliť význam daných pojmov, využiť pri tvorbe textov bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka s ohľadom na	MEDV OSR	10 hod.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard Žiak dokáže:	Prierezové témy	Časová dotácia
		žáner, slohový postup, jazykový štýl a cieľ komunikácie, vybrať a používať vhodnú jazykovú príručku, aplikovať vedomosti o jednotlivých žánroch/útvaroch pri transformácii z jedného žánru do druhého, sformulovať vlastný názor a použiť presvedčivé argumenty a vhodné výrazové prostriedky. <u>Minimálny výkon</u> : reprodukovať definície daných pojmov, využiť obmedzenú lexiku, opakuje slová v rámci textu a nevhodne používa nespisovné slová, s pomocou učiteľa vybrať vhodnú jazykovú príručku a skontrolovať správnosť a význam slov použitých v texte.		

UČEBNÉ OSNOVY - 9. ročník - LITERÁRNA VÝCHOVA

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard Žiak dokáže:	Prierezové témy	Časová dotácia
I. Poézia	lyrická poézia, epická poézia, spoločenská lyrika, reflexívna lyrika, óda, sonet, presah aforizmus, symbol, epigram, epitaf,	<u>Optimálny výkon</u> : vysvetliť definície daných pojmov, určiť text ako aforizmus a svoje tvrdenie odôvodniť, recitovať spamäti básnické diela, nahlas a plynule čítať umelecký text, rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu, vyhľadať striedavý, združený, obkročný a prerývaný rým v neznámom texte, analyzovať báseň z hľadiska témy, kompozície, štylizácie a metriky, vytvoriť a vysvetliť definície daných pojmov, určiť dielo z hľadiska literárneho druhu, resp. žánru, vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo. <u>Minimálny výkon</u> : spamäti zarecitovať známu báseň, s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam, zreprodukovať definície daných pojmov, vyjadriť svoj čitateľský zážitok.	MULTKV OSR RV	20 hod.
II. Epika a epické žánre	román vo veršoch, epos, román v próze – historický, dobrodružný, vedecko-fantastický, dievčenský, román zo života mladých ľudí, denníkový román, generačný román,	<u>Optimálny výkon</u> : vysvetliť definície daných pojmov, vyhľadať v literárnom diele hlavné a vedľajšie postavy, dokáže charakterizovať hlavné postavy z čitateľského hľadiska a svoje tvrdenie podložiť argumentmi, na základe analýzy literárneho diela identifikovať	OSR RV MULTKV	34 hod.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard Žiak dokáže:	Prierezové témy	Časová dotácia
III. Dramatické umenie	<p>detektívna literatúra, poviedka, román, metonymia, vonkajšia kompozícia literárneho diela,</p> <p>dráma, tragédia, vnútorná kompozícia tragédie, komédia, činohra, dejstvo, premiéra, derniéra, repríza, muzikál, inscenácia, jednoaktovka,</p>	<p>jeho vonkajšiu a vnútornú kompozíciu a svoje tvrdenie zdôvodniť, vytvoríť príbeh, v ktorom sú obsiahnuté všetky fázy vnútornej kompozície a uplatnené znaky vonkajšej kompozície, vysvetlí členenie textu na odseky, vyhľadať kľúčové slová v odseku, zostaviť osnovu a reprodukovať obsah, transformovať prozaický text na dramatický, výrazne ho prečítať a prezentovať v dramatizovanom čítaní.</p> <p><u>Minimálny výkon:</u> reprodukovať definície daných pojmov, pomocou učiteľa v literárnom diele vyhľadať hlavné postavy, v známom literárnom texte určiť tému, zápletku, rozuzlenie a s pomocou učiteľa určiť v ňom štylistické prostriedky, vyjadriť svoj čitateľský zážitok.</p> <p><u>Optimálny výkon:</u> plynulo čítať dramatický text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť, výrazne prečítať prehovory jednotlivých postáv dramatického textu v súlade s ich charakterom, vytvoríť a vysvetlíť definície daných pojmov, vytvoríť krátky dramatický text, vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo, transformovať dramatický literárny text na prozaický.</p> <p><u>Minimálny výkon:</u> s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať dramatický text, reprodukovať definície daných pojmov, s pomocou učiteľa transformovať dramatický literárny text na prozaický, vyjadriť svoj čitateľský zážitok.</p>	<p>MULTKV</p> <p>OSR</p>	<p>12 hod.</p>

